

Malo by byť nad Jánošíkovom vybudované lyžiarske stredisko?

Lyžovanie nie je len šport, ale aj výnosná časť cestovného ruchu. Slovenské lyžiarske strediská obslúžia každoročne niekoľko stotisíc návštevníkov, ktorí v nich minú nemalé finančné prostriedky na skipasy, stravu, ubytovanie a ďalšie služby. Lyžiarske strediská vytvárajú najmä v zime množstvo pracovných miest, v letných mesiacoch je ich návštevnosť oveľa nižšia. Slovensko vníma zimný cestovný ruch ako jednu z nosných foriem cestovného ruchu a snaží sa podporovať rozvoj existujúcich, ako aj vznik nových lyžiarskych stredísk. Tento rozvoj však často narádza na záujem ochrany prírody a krajiny, ktorý je tiež jednou z deklarovaných priorít SR. Lyžiarske strediská sa nachádzajú v zalesnených horských oblastiach, z ktorých majú mnohé štatút národných parkov a CHKO. Budovanie zjazdoviek sa preto nezaobíde bez odlesňovania, zvýšeného rizika erózie pôdy a povrchového odtoku vody, ktorý môže vplývať na náchylnosť krajiny na povodne.

Opis a cieľ aktivity:

Prostredníctvom aktivity sa žiaci oboznámia s kladnými a zápornými stránkami budovania lyžiarskych stredísk. Jej cieľom je tvorba žiackych rozhodnutí na základe práce s informáciami a vcítania sa do rolí viacerých vybraných aktérov rozhodovacieho procesu. Odpoveď na základnú otázku *Malo by byť nad Jánošíkovom vybudované nové lyžiarske stredisko?* preto nemá vopred stanovenú kladnú alebo zápornú odpoveď. Je len na samotných žiakoch, ku ktorej z odpovedí sa nakoniec priklonia. Aktivita simuluje realitu, pracuje s fiktívnou obcou Jánošíkovo, ktorá môže byť lokalizovaná do oblasti Tatier, Nízkych Tatier, Veľkej alebo Malej Fatry. Podobnosť so skutočnými lokalitami je teda čisto náhodná.

Ročník: 9.ročník ZŠ (geografia SR), 1. (cestovný ruch) a 3.ročník / výberový seminár gymnázií a SŠ (geografia SR)

iPomôcky: nastrihané kartičky tvrdení a kartička s opisom role pre každú skupinu, vytlačené ilustračné fotografie, nástenná mapa Slovenska

Čas: 45 minút

Postup:

1. So žiakmi rozviňte diskusiu na tému lyžovanie a lyžiarske strediská. Vybrať si môžete z viacerých ponúkaných otázok. Odpovede na ne môžete získavať aj metódou brainstormingu.

Koľkí zo žiakov sú aktívnymi lyžiarimi a ktoré zo slovenských lyžiarskych stredísk navštevujú? Vedeli by ich lokalizovať na nástennej mape Slovenska? Prečo preferujú práve

tieto strediská (geografická dostupnosť, cena, kvalita služieb...)? Čo by malo podľa nich spĺňať dobré lyžiarske stredisko?

2. Ako sa odlišujú súčasné moderné lyžiarske strediská od tých pred dvadsiatich alebo tridsiatich rokov? Kedy začali vznikáť prvé lyžiarske strediská v európskych a slovenských pohoriach? Čo podmienilo ich vznik a rozvoj? Aký predpoklad musí byť splnený, aby sa mohli ľudia zúčastňovať tejto formy cestovného ruchu?
3. Rozdeľte žiakov do cca štvorčlenných skupín a oboznámte ich s cieľom aktivity. Do každej skupiny rozdajte vopred vytlačené a nastrihané kartičky s tvrdeniami. Úlohou žiakov je roztriediť kartičky do vzájomne súvisiacich (logických) kategórií tak, aby im toto roztriedenie pomohlo pri následnej argumentácii o pozitívnych a negatívnych vplyvoch plánovaného lyžiarskeho strediska. Na dokončenie úlohy by im malo stačiť 5-10 minút.
4. Vyzvite vybrané skupiny, aby prezentovali svoje výsledky. Podľa akého kritéria roztriedili kartičky do jednotlivých kategórií? Ako by sa dali roztriediť ešte inak?
5. Informujte žiakov, že v nasledovnej úlohe sa pokúsia rozhodnúť o schválení alebo zamietnutí návrhu na vybudovanie nového lyžiarskeho strediska nad obcou Jánošíkovo. Každá zo skupín sa vcíti do role (bude zastupovať) odlišného aktéra v tomto rozhodovacom procese. Zoznam všetkých rolí napíšte na tabuľu, aby jednotlivé skupiny poznali, koho budú zastupovať ostatní.
6. Do každej skupiny rozdajte jednu kartičku s opisom role. Výber rolí pre jednotlivé skupiny by mal byť náhodný. Vyzvite žiakov, aby sa so svojou rolou podrobne oboznámili a pokúsili sa odteraz v aktivite prezentovať postoj, aký by podľa nich daná osoba v rozhodovacom procese o výstavbe lyžiarskeho strediska zastávala.
7. Úlohou žiakov v skupinách je presvedčiť obecné zastupiteľstvo a občanov Jánošíkova o schválení alebo zamietnutí návrhu na výstavbu nového lyžiarskeho strediska v ich obci. Na tento účel si pripraví krátky prejav, v ktorom svoje stanovisko vysvetlí a podloží argumentami. Svoj prejav (alebo jeho hlavné body) si počas skupinovej práce zapíše na papier.
8. Počas prípravy prejavu použijú žiaci tvrdenia z kartičiek, s ktorými už predtým pracovali. Do svojej reči však môžu zahrnúť aj vlastné a originálne argumenty a dôvody, ktorými by svoj kladný alebo záporný postoj voči výstavbe lyžiarskeho strediska podporili. Skupiny ho môžu obohatiť aj výberom vhodnej fotografie, ktorú použijú počas prezentácie na posilnenie jej výpovednej hodnoty. Každá zo skupín si však pre svoj prejav môže vybrať len jednu z ponúkaných ilustračných fotografií. Fotografie budú vyložené na učiteľskom stole.
9. Okrem prípravy prejavu pre svoju rolu majú žiaci za úlohu vymyslieť jednu až dve otázky pre ostatné skupiny (roly). Odporučte im, aby išlo o otázky, ktorými sa im podarí jednotlivé skupiny zneistiť, prípadne ich priviesť do úzkych. Takto posilnia pozíciu svojho

návrhu v hlasovaní obecného zastupiteľstva, ktoré sa môže prikloniť k názoru, že skupina (rola) neschopná jasne a zrozumiteľne odpovedať na položené otázky, nie je dostatočne kompetentná a dôveryhodná. Príprava celého prejavu a otázok by žiakom nemala zaberať viac ako 10 minút.

10. Vyzvite jednotlivé skupiny, aby cez vybraných hovorcov postupne prezentovali svoje prejavy. Po skončení každého prejavu sa kladú otázky, ktoré si ostatné skupiny už vopred pripravili. Úlohou skupiny (jej hovorcu), ktorá práve dokončila svoj prejav, je na položené otázky čo možno najlepšie (bez prípravy) odpovedať. Je dôležité, aby si jednotlivé prejavy pozorne vypočuli všetci žiaci v triede. Táto fáza aktivity by nemala presiahnuť 10-15 minút.
11. Poproste žiakov, aby sa vymanili zo svojich rolí a informujte ich, že sa teraz stanú členmi obecného zastupiteľstva, ktoré rozhodne o schválení alebo zamietnutí návrhu na výstavbu nového lyžiarskeho strediska nad obcou Jánošíkovo. Všetci žiaci si sadnú na svoje miesta. Následne zvolajte obecné zastupiteľstvo, v ktorom bude mať každý žiak jeden hlas. Vyzvite žiakov, aby hlasovali na základe vypočutých prejavov a argumentov. Hlasovanie môžete uskutočniť zdvihnutím rúk za schválenie (zamietnutie) návrhu alebo pomocou tajného hlasovania (vernejšie simuluje realitu), v ktorom svoje *áno, nie* alebo *zdržal sa*, napíšu žiaci na papieriky, ktoré vhodia do hlasovacej urny (šiltovky, krabice...)
12. Záverečná diskusia o priebehu aktivity. Ako sa žiaci cítili pri úlohe, v ktorej zastávali určitú rolu? Prečo je ťažké, ale potrebné vedieť zastávať (pochopiť) aj názorovú pozíciu, s ktorou v skutočnosti nesúhlasíme? Prebieha rozhodovanie o developerských projektoch (akým je aj nové lyžiarske stredisko) na Slovensku spôsobom, ako bolo simulované počas aktivity na tejto vyučovacej hodine? Ak nie, prečo?